

**Η έρευνα της επιτροπής του Ευρωκοινοβουλίου
πρόγραμμα για Εξεταστική Επιτροπή για τα μνημόνια**

του Γιάννη Μηλιού

Ο ΣΥΡΙΖΑ θεωρεί ότι οποιαδήποτε ειλικρινής προσπάθεια διερεύνησης του ρόλου της τρόικας στις τέσσερις υπό Μνημόνιο χώρες της Ευρωζώνης, οφείλει να διερευνήσει επίσης τον ρόλο των πολιτικά υπεύθυνων κατά τις διαδοχικές περιόδους υπαγωγής της κάθε χώρας στο καθεστώς των Μνημονίων. Ειδικότερα ως προς την Ελλάδα, είναι επιπλέον αναγκαία η εξέταση του ρόλου των εμπλεκόμενων υπηρεσιακών παραγόντων, κυρίως δε ανώτατων στελεχών της τότε Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (ΕΣΥΕ), που με μεταγενέστερες δηλώσεις τους αμφισβήτησαν τόσο την ορθότητα της στατιστικής ενσωμάτωσης των δημοσιονομικών στοιχείων για το έλλειμμα και το χρέος του 2009 όσο και τη συμβατότητά της με τις πρακτικές άλλων κρατών-μελών της Ευρωζώνης.

Εμείς στον ΣΥΡΙΖΑ θεωρούμε, συνεπώς, ότι για λόγους ηθικής και πολιτικής ευθύνης, αλλά και στοιχειώδους σεβασμού προς τον ελληνικό λαό, απαιτείται ενδελεχής έρευνα για τις συνθήκες υπαγωγής της Ελλάδας σε καθεστώς Μνημονίου τον Μάιο του 2010, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει και τη διερεύνηση του ρόλου των αρμόδιων πολιτικών και υπηρεσιακών παραγόντων της περιόδου εκείνης. Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει επανειλημμένα καταστήσει σαφή την πρόθεσή του, όταν αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας, να συστήσει Εξεταστική Επιτροπή, κατά το άρθρο 68 του Συντάγματος της Ελληνικής Δημοκρατίας, για να διερευνηθούν οι συνθήκες υπαγωγής της χώρας σε καθεστώς Μνημονίου, καθώς και οι ενδεχόμενες ευθύνες των εμπλεκόμενων προσώπων.

Αυτή η διαδικασία θα μπορούσε να έχει ξεκινήσει ήδη νωρίτερα αν η δημοκρατία λειτουργούσε. Η Βουλή των Ελλήνων όχι μόνον δεν ενημερώθηκε και, πολύ περισσότερο, δεν συμμετείχε στην υποτιθέμενη διαπραγμάτευση και διαμόρφωση του πρώτου Μνημονίου, αλλά, ακόμα χειρότερα, η τότε κοινοβουλευτική πλειοψηφία του ΠΑΣΟΚ επέβαλε στο Κοινοβούλιο να εξουσιοδοτήσει εν λευκώ την κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου, ώστε να διαχειριστεί την τυπική διαδικασία αποδοχής του Μνημονίου.

Ο λόγος για να φτάσει η διερεύνηση σε επίπεδο Εξεταστικής Επιτροπής είναι τα κοινωνικά αποτελέσματα των μνημονίων. Είναι κοινός τόπος, όχι μόνο στην

Ελλάδα αλλά και διεθνώς, ακόμα και μεταξύ των δανειστών, ότι η δημοσιονομική προσαρμογή στην Ελλάδα έχει επιβαρύνει σχεδόν μονομερώς τα χαμηλά και μεσαία κοινωνικά στρώματα, τα οποία, κατά πλειοψηφία, συνθέτουν άτομα ή νοικοκυριά σταθερού μηνιαίου εισοδήματος με σχέση εξαρτημένης εργασίας, ή αυτοαπασχολούμενοι και μικροί και μεσαίοι επιχειρηματίες. Η περιστολή του δημοσιονομικού ελλείμματος βασίστηκε στην ταυτόχρονη αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης των ήδη φορολογούμενων και στη μείωση της δημόσιας δαπάνης για μισθούς και συντάξεις, αλλά και για κοινωνικές υπηρεσίες. Η φοροδιαφυγή δεν περιορίστηκε ώστε να συμβάλει από μόνη της σημαντικά στην αύξηση των δημόσιων εσόδων, ενώ σκόπιμα αποφεύχθηκε η νομοθετική κατάργηση των πολλών και διάσπαρτων ρυθμίσεων διακριτικής φορολογικής μεταχείρισης και απαλλαγής συγκεκριμένων επαγγελματικών κατηγοριών και κοινωνικών στρωμάτων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το νέο φορολογικό σύστημα που θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά για τα εισοδήματα του 2013, μειώνει τον ανώτατο φορολογικό συντελεστή για φυσικά πρόσωπα, περιορίζει τον αριθμό των φορολογικών κλιμακίων σε μόλις τρία, καταργεί τις φοροαπαλλαγές για μισθωτούς και συνταξιούχους, φορολογεί από το πρώτο ευρώ τους ελεύθερους επαγγελματίες, ενώ διατηρεί τις φοροαπαλλαγές, μεταξύ άλλων, για τις μεγάλες επιχειρήσεις και τη ναυτιλία. Συνεπώς, το νέο φορολογικό σύστημα δεν είναι απλώς αντίστροφα προοδευτικό. Είναι στοχευμένα αντίστροφα αναδιανεμητικό. Με ηθελημένα άδικο τρόπο συσσωρεύει, όσο περισσότερο γίνεται, το βάρος της δημοσιονομικής προσαρμογής στα μεσαία και χαμηλά κοινωνικά στρώματα, προς όφελος της ολιγαρχίας του πολιτικά διαπλεκόμενου και κρατικοδίαιτου επιχειρηματικού κεφαλαίου.

Παράλληλα με την αύξηση της άμεσης φορολογίας, η κυβέρνηση επιβάρυνε αυτά τα κοινωνικά στρώματα με δύο επιπλέον τρόπους: αυξάνοντας την έμμεση φορολογία και συγχωνεύοντας το λεγόμενο «χαράτσι» στις ηλεκτροδοτούμενες επιφάνειες και τον Φόρο Ακίνητης Περιουσίας (ΦΑΠ) στο νέο «ενιαίο φόρο ιδιοκτησίας ακινήτων». Και ο φόρος αυτός, όμως, είναι αντίστροφα προοδευτικός. Ευνοεί τους κατόχους μεγάλης ακίνητης περιουσίας, διότι δεν αθροίζει την αξία όλων των ακινήτων που κατέχουν και δεν την εντάσσει σε ενιαία προοδευτική κλίμακα φορολόγησης. Την ίδια στιγμή, φορολογεί δυσανάλογα τη μικροϊδιοκτησία και τις οικογένειες με παιδιά και με μόνο περιουσιακό στοιχείο την κύρια κατοικία τους. Η τρόικα αδιαφορεί και δεν επανορθώνει τις έντονα αρνητικές συνέπειες στα δημόσια έσοδα που προκαλεί η κυβερνητική πολιτική, ενώ, την ίδια στιγμή, κόπτεται για τη

μικρή απώλεια – όπως την υπολογίζει η ίδια – στα έσοδα από τη μείωση του ΦΠΑ στην εστίαση. Διωρίζει τον κώνωπα και καταπίνει την κάμηλο.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών, στο διάστημα 2010-2014 η μεσοσταθμική μείωση των μισθών των δημόσιων υπαλλήλων ανήλθε στο 23%, των συντάξεων στο 21% – αλλά για τις υψηλές συντάξεις η μείωση έφτασε στο 40% – με παράλληλη αύξηση των γενικών ορίων συνταξιοδότησης στα 67 έτη, ενώ ο κατώτερος μισθός μειώθηκε κατά 22% (32% για τους νέους).

Σε ό,τι αφορά τη διασφάλιση του αξιόχρεου της χώρας τα μνημόνια έχουν πραγματικά τραγικά αποτελέσματα. Η τρόικα αναθεωρεί τη δική της πρόβλεψη για το ύψος του χρηματοδοτικού κενού τη διετία 2014-2015 (11 δις €), επιδιώκοντας να δεσμεύσει την Ελλάδα σε νέο δάνειο και νέο Μνημόνιο, υπό οποιαδήποτε ονομασία, και να επιβάλει μορφή θεσμικού ελέγχου και εποπτείας «μετά το πρόγραμμα», μέχρι την αποπληρωμή τουλάχιστον του 75% των δανείων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 472/2013. Σύμφωνα με πληροφορίες, η νέα εκτίμηση αφορά χρηματοδοτικό κενό περίπου €14 δις.

Από όλα τα παραπάνω στοιχεία καθίσταται σαφές ότι το πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής που υιοθετήθηκε από τις ελληνικές κυβερνήσεις σε συνεργασία με την τρόικα υπήρξε για τον ελληνικό λαό οικονομικά αναποτελεσματικό και κοινωνικά άδικο. Προκάλεσε μια πρωτοφανή για ευρωπαϊκή χώρα σε καιρό ειρήνης ανθρωπιστική καταστροφή. Το υποτιθέμενο αίτιο για την επιβολή του Μνημονίου, ο υψηλός λόγος δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ, επιδεινώθηκε σημαντικά από την εφαρμογή του. Επομένως, το πρόβλημα φερεγγυότητας της χώρας και ο επακόλουθος αποκλεισμός της από τη δυνατότητα αναχρηματοδότησης του χρέους μέσω των αγορών (debt rollover), επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο και απέκτησε εκρηκτική δυναμική, η οποία δεν αναχαιτίστηκε από τη διαδικασία απομείωσής του σε δύο στάδια (PSI Ιουλίου 2011 και Φεβρουαρίου 2012) και εν συνεχεία από το πρόγραμμα επαναγοράς ομολόγων (Δεκέμβριος 2012). Το 2013, ο λόγος δημόσιο χρέος προς ΑΕΠ ήταν αυξημένος κατά περίπου 50% σε σύγκριση με το 2009, μετά την αναθεώρηση προς τα πάνω των στατιστικών στοιχείων για το έτος εκείνο.

Επιπροσθέτως, ήταν αντιληπτό ευθύς εξαρχής, ότι ο χρονικός ορίζοντας και η ένταση της δημοσιονομικής προσαρμογής θα προκαλούσαν τη βίαιη καθίζηση της οικονομικής δραστηριότητας και την πτώση της εγχώριας ζήτησης, χωρίς τη

δυνατότητα αναπλήρωσης της αναπτυξιακής απώλειας μέσω των εξαγωγών, λόγω της περιορισμένης εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας, σε συνδυασμό με τη δυσμενή οικονομική συγκυρία στο σύνολο της Ευρωζώνης και της ΕΕ, η οποία από το 2010 και εντεύθεν ταλαντώνεται ανάμεσα στην ύφεση και τη μηδενική έως αναιμική αύξηση του ΑΕΠ. Συνεπώς, οι χρονικά κατανεμημένοι δημοσιονομικοί στόχοι ήταν εξ αρχής «εσφαλμένοι» και τα επιδιωκόμενα δημοσιονομικά αποτελέσματα συνεπάγονταν τεράστιο οικονομικό και κοινωνικό κόστος για την πλειοψηφία της κοινωνίας, γεγονός απαράδεκτο από την οπτική γωνία τόσο της δημοκρατικής, ηθικής και κοινωνικής δέσμευσης ενός κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τους πολίτες του.

Η κυβέρνηση, προωθώντας τα συμφέροντα μιας αριθμητικά μικρής ολιγαρχίας και συνεπικουρούμενη από την τρόικα ενεργεί με τον τρόπο που περιγράψαμε διότι αποσκοπεί στο να δημιουργήσει την ανάγκη πρόσθετου δανεισμού της χώρας, έτσι ώστε να δεσμεύσει σε αντιδραστικές-νεοφιλελεύθερες πολιτικές την επόμενη κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ. Ωστόσο, δεν δεσμεύουν κανέναν καταχρηστικές πράξεις, με την πρωθύστερη σκοπιμότητα να παραβιάσουν την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.

Είναι βέβαιο ότι απαίτηση του ελληνικού λαού θα είναι να πληρώσουν οι υπεύθυνοι γι' αυτήν την κατάσταση και ο ΣΥΡΙΖΑ θα ικανοποιήσει αυτήν την απαίτηση.